

D • N

7/6 1953

Självbelåten riksdag

Den svenska riksdagen be-
tecknades för ett par månader
sedan i en ledare på denna plats
som "ledsam och belåten". Per-
soner som till äventyrs tror
omdömet vara för hårt bör läsa
den debatt som fyra medlem-
mar av denna församling för
några dagar sedan höll i radion.
Det är svårt att finna något
mera trist och något mera för-
nöjt. Att tala om högmod vore
missvisande — det är något
våldsamt och vitalt över denna
dödssynd — men den stilla
självtvivel som här exponeras
är en förträfflig ersättning. De
fyra deltagarna, som tydligen
skulle representera ett hyggligt
genomsnitt ur olika partier, be-
rörde varandra, riksdagens ar-
bete och riksdagens samman-
sättning. Något meningsutbyte
förekom knappast; "debatten"
bestod mestadels av platheter,
följda av spinnande instämman-
den. Den deltagande riksdags-
kvinnan, fru Nancy Eriksson,
visade några gånger tecken på
pigghet och temperament, men
tämjdes efter hand av de tre
deltagande karlarnas solida
förnumstighet. Förvånande är
att hr Gustafson, känd för fris-
ka initiativ på området, inte
markerade en särställning.

Befordran i riksdagen, dvs.
avancemanget till utskottsplat-
ser och finare utskott, beror
nästan uteslutande på anciennit-
tet, det var man ense om. "Det
är inte så att den som är all-
deles särskilt duktig eller har
meriter utanför riksdagen plöts-
ligt får hoppa fram och komma
förbi någon annan, utan det går
helt efter hur många riksdags-
år man har", yttrade fru Eriks-
son. Det är bara bra, tyckte de
andra. "Även om man inte är
någon purunge, så finns det
ändå ganska mycket att lära
sig i riksdagen, som man inte
i det dagliga livet kommer i
kontakt med. Jag tror därför att
det är en rätt god form, detta
att man liksom får gå i skola
åtskilliga år innan man kom-
mer till att få plats som ordi-
narie i ett utskott" (hr Rubbe-
stad). Att man inte lyssnar till
debatterna var också ett fak-
tum som erkändes och godtogs:
man måste ju äta, läsa tidnin-
gar, spela schack och komma
i kontakt med "det levande
livet".

En viktig och stark försvars-
linje finns utan tvivel bakom
uttalanden som dessa. Inom ut-

skotten görs ett rejält arbete,
ofta utmynnande i ostridiga
förbättringar och allmänt god-
tagna uppgörelser. Och detta
arbete förbises lätt utom riks-
dagen, därför att det sällan är
synligt och nästan aldrig upp-
seendeväckande. Men med den-
na tanke kan varken anciennit-
etsprincipen eller plenardebatt-
ternas tråkiga långrandighet
motiveras. Riksdagsmännen ta-
lar säkerligen i någon mån för
sina åhörare — inte så mycket
i hopp att övertyga som för att
visa sin kompetens — men
självfallet talar de, och måste
tala, i första rummet för pres-
sen i syfte att genom den nå
valmännen och den s. k. all-
männa opinionen. Men det är
här de misslyckas, det är som
forum för en allmän debatt som
den svenska riksdagen är då-
lig. En huvudorsak till detta
är bristen på ambitiös själv-
ständighet hos de enskilda. Det
gäller att tjäna sig upp inom
partiet och representationen
liksom inom ett gammaldags
ämbetsverk. De stora förtjäns-
terna ter sig under sådana för-
hållanden, efter vad man fram-
höll under debatten, som "gott
omdöme" — varmed nästan
alltid avses ett uppträdande och
en åsikt som inte på ett orö-
nde sätt avviker från det inom
gruppen normala — och "ärens
längd", alltså det slags auktorit-
tet som förvärfvas genom den
fortsatta existensen.

Frågan om urvalet av riks-
dagsmän kommer därmed i för-
grunden. Även på denna punkt
var de fyra debattörerna myc-

ket nöjda. Det sades visserli-
gen att en del duktigt folk inte
har intresse för politik eller inte
har tid att motta ett riksdags-
uppdrag. Men ingen tycktes
betvivla att de som kom in i
riksdagen bildade en elit inom
folket och att alltså allt i det
hänseendet är bra som det är.
Nu är, parentetiskt sagt, denna
elitänke orimlig; det finns in-
gen anledning att ha 380 först-
klassiga begåvningar i riksdag-
en, några tiotal är tillräckligt
för arbetet och rekryteringen
av ministrar. Det väsentliga
är emellertid att urvalet av
riksdagsmän enligt nuvarande
valsätt tenderar till samma re-
sultat som urvalet inom riks-
dagen. Det gäller att under
många år arbeta inom de mer-
endels små och slappa organi-
sationer som förbereder kandi-
datnomineringar och val och att
härvid visa den moderation och
den älskvärdhet som inger för-
troende och välvilja och inte ut-
manar någon fraktion av bety-
delse. Folk som genom denna
dystra process lyckats komma
upp på valbar plats är väl skic-
kade att genom "gott omdöme"
och "ärens längd" klättra vi-
dare i riksdagen, men gnistor
slår de inte.

Våra debattörer talade slut-
ligen om kamaraderiet inom
riksdagen. "Det är det förnä-
ma med vår riksdag", förklarade
hr Rubbestad under all-
mänt instämmande, att man kan
gräla och vara goda vänner ef-
teråt. Naturligtvis låter sig
detta sägas. Men frågan är om
gränsen mellan gemytlighet och
pinsam slapphet. Då riksdags-
män ena ögonblicket beskyl-
lar varandra för förräderi och strax
efteråt nojsar som barndoms-
vänner i korridorerna över-
skrides den gränsen. Och i den
genren går ofta umgänget inom
denna alltför glada och alltför
tråkiga krets.

Den stora flygparaden

i går gjorde ett storartat in-
tryck genom sin omfattning och
precision. Man känner ett be-
hov att tacka och lyckönska
våra flygare och de konstruk-
törer, vilkas nya modeller de-
monstrerades, för de lysande
prestationerna.